

Trang Vy

Tết Quê Nhà

TỦ SÁCH TUỔI HOA

Trích từ bán nguyệt san Tuổi Hoa xuân Quý Sửu, 1973



1 – Mùa xuân hồng này ta thêm một tuổi mới bao dung. Một chút băng khuâng xa đưa qua hồn chim phiêu du về đậu trên cành hương xưa của khu vườn tuổi ấu thời.

Ơi chừ có nghe trăm nỗi thương nhớ ngút ngàn, những kỷ niệm của tháng ngày hồng xưa trở về thật đầy ắp trong một đời mộng tưởng của trí nhớ hoài niệm.

2 – Mười mấy năm rồi, hồi còn niên thiếu nơi quê ngoại. Thuở còn là cậu học trò lớp ba thơ đại hồn nhiên cấp sách đến trường làng, nghe thật xa vời.

Nhớ những mùa xuân xưa lúc ta còn bé, trong lòng rộn rã vô cùng một niềm vui mới chớm : Tết đến ! Thật nhiều mong đợi của tuổi nhỏ từ ngày rằm tháng chạp với lần đứng nhìn chú ba suốt lá cây mai trước sân nhà. Cây mai già trụi lá trơ những cành gầy guộc khẳng khiu trong nắng chiều và trong những ngày sắp tới sẽ trở nụ nở đầu xuân.

3 – Rồi những ngày trong nhà nhộn nhịp hẳn lên, mẹ và chị hai bận rộn với măng cầu, dưa, bí, gừng, me mà mẹ mua ngày chợ phiên. Chừ ta vẫn còn nhớ mãi hương vị mứt mới đậm đà biết mấy. Những tràng mứt phơi dưới nắng như những vòng tròn xanh đỏ vàng bày khắp sân, những buổi trưa ngồi học bài ở hiên nhà len lén chạy ra bốc một nắm cho vào túi. Thích nhất bao giờ cũng là mứt gừng ngọt dịu dàng pha một chút cay the.

4 – Ông thầy giáo già của ngôi trường làng cho bọn học trò liên hoan từ hôm hai mươi tháng chạp. Thuở nhỏ Tết đến ta thường đi tết thầy. Cành mai, hộp trà, chai rượu gói trọn tấm lòng kính mến của học trò nhỏ. Bao tục lệ cổ truyền đáng yêu của dân tộc vẫn tồn tại mãi trong lòng người dân quê. Chiều hăm ba pháo nổ vang vang trước ngõ đưa tiễn ông Táo về trời tàu nhỏ tàu to cùng Ngọc Hoàng, những chuyện trong năm từ tết năm xưa cho đến bây giờ.

5 – *Cu kêu ba tiếng cu kêu*

Cho mau đến Tết dựng nêu ăn chè

Từ những ngày đầu tháng chạp ta đã chờ đợi và lắng nghe tiếng chim kêu để được ăn chè. Ôi một tuổi ấu thời ngát hương hồn nhiên thơ ngây. Thật hớn hờ bước chân sáo theo chú ba ra lũy tre làng chặt một cây tre già về dựng nêu ngày Tết. Buổi chiều ta ăn chè đứng nhìn ngọn nêu mới trồng trước sân nhà cao ngất ngêu, lá bùa đỏ viết mấy chữ nho phát phơ trong gió chiều. Trí óc non nớt của tuổi nhỏ vẫn có một sự tin tưởng thành kính ở lá bùa có quyền lực xua đuổi ma quỷ.

6 - Ở trong làng từ hôm đưa ông Táo đã có một không khí tết nhất bao phủ. Mọi nhà bắt đầu sửa sang sơn phết đón Tết, lòng người dân quê đượm một chút nao nao. Chú ba làm vườn đem bộ lư đồng ra hiên nhà cặm cùi đánh bóng. Màu đồng xám xịt trở nên sáng choang phản chiếu gương mặt của “cậu học trò trường làng” đang đứng trầm trồ khen ngợi. Cha ta kính cẩn dán trước cửa nhà hai câu đối chữ nho – màu đen nổi bật trên nền giấy hồng – mà cụ đồ Nhiêu đem tài họa phả vào ngọn bút lông như rồng bay phụng múa.

7 – Ngày cuối năm không khí buổi sáng thật êm dịu và thoang thoang mùi Tết. Cây mai trước nhà ươm đầy những nụ hàm tiếu màu xanh non thật dễ thương. Vài cánh hoa nở sớm lung linh theo gió mai. Liếp vạt thò ra bông thật nhiều vàng ối cả một góc vườn sau. Lá chuối xanh thật xanh – màu xanh hiền hòa thanh bình của quê hương – được rọc ra trải trên bộ ván. Nếp, đậu xanh, những sản phẩm thuần túy dân tộc nhất của ngày Tết, được mẹ và chị hai gói thành những đòn bánh tét xinh xắn, đậm đà tình quê hương thiết tha. Ôi ! Chừ ta vẫn còn nghe thật nhiều bằng khuâng.

8 – Tối ba mươi trời đen như mực ta ngồi cắn hạt dưa bên cạnh bếp lửa nấu bánh chờ đón giao thừa. Ngọn lửa tí tách reo vui. Giọng chú ba đều đều say mê theo pho truyện Tam Quốc. Ông ngoại nằm trên võng đong đưa nhâm nhi chén trà mạn sen bốc khói kể cho con cháu nghe những ngày Tết xa xưa. Hương yêu gia đình đoàn tụ thơm ngát ấm cúng vô cùng.

Giao thừa, năm hết Tết đến, người người hân hoan trăm nỗi vui mừng. Ông ngoại đốt một tràng pháo dài trước hiên nhà mừng năm mới. Tạch đùng, tạch đùng, tiếng pháo nổ vang khắp nơi. Ta vỗ tay vui cười thích chí lẫn trong làn khói trắng và tia chớp vàng rực xác pháo rơi đỏ tươi cả sân gạch tàu.

9 – Sáng đầu năm ta dậy thực sớm, xúng xính quần áo mới theo bà ngoại đi lễ chùa. Hương trầm bát ngát, người đông như hội. Ta ngoan ngoãn bên cạnh bà lễ lộc khấn vái nguyện cầu một năm mới được mùa sung túc. Lễ xong hai bà cháu ra sân chùa hái một nhánh lộc non xanh, sự may mắn thịnh vượng trong năm mới.

Pháo chuột, pháo tre nổ ù ù đùng, xác pháo rơi đỏ khắp làng xóm. Người dân mình thích màu đỏ cho những ngày Tết nhất – màu đỏ là sự sung túc của năm mới.

Ta quỳ lạy nghiêm trang trước bàn thờ tổ tiên khói hương nghi ngút, tưởng nhớ công ơn của các bậc tiền nhân. Tuổi nhỏ thật ngây thơ ngoan hiền cầu mừng tuổi ông bà, cha mẹ, cô bác họ hàng. Và thật vui mừng với những đồng bạc cắc xóc xóc trong túi nghe vui tai, những phong giấy đỏ đựng tờ bạc mới còn thơm mùi giấy lì xì cho con cháu ngày Tết.

10 – Ngày mừng một cử quét nhà hốt rác, giờ ta thấy tập tục đó đáng yêu vô ngần. Mai nở rộ vàng óng ả giữa bầu trời xuân quuyến rũ thật nhiều ong bướm xôn xao. Ngọn nêu cao vợi vợi bay bay theo gió, trong sắc nắng xuân sớm ngại ngần.

Ôi mùa xuân thanh bình cho quê hương ta đơn sơ mộc mạc thiết tha và đậm đà thâm tình dân tộc.

11 – Thật nhiều rộn ràng ba ngày Tết no đủ với thèo lèo, bánh mứt. Ta cắn hạt dưa đỏ hồng cả đầu ngón tay, lâu lâu hớp một ngụm trà tàu nhâm nhi ra vẻ người lớn.

Thịt mỡ dưa hành, câu đối đỏ

Nêu cao tràng pháo, bánh chưng xanh

Ngày Tết quê ta không thiếu thức gì. Cũng thịt kho, dưa giá bùi bùi, cũng bánh tét cắt từng khoanh bằng sợi lát thơm ngon. Bánh chưng chỉ có ở những nhà người Bắc mà thôi. Dưa hấu da xanh mịn màng, xẻ đôi xẻ năm ruột đỏ đậm đà. Xôi vò, cơm rượu, rượu nếp than thơm nồng ngát hương xuân.

12 – Ngày xuân trong làng có hội hè đình đám nhộn nhịp vô cùng. Thiên hạ quần áo mới lượt là vui chơi ngày Tết. Những đám cờ bạc, xóc đĩa, bầu cua tụ năm tụ bảy từng đám đông ồn ào dọc theo bên lề con đường làng trải đá. Tiếng pháo chuột của bọn trẻ trong làng nổ đi đẹt vui tai suốt cả ngày. Ta cùng với mấy đứa bạn rủ nhau đi xem múa lân ở đình làng, chiêm trống thùng thùng náo nhiệt vui vô kể.

Tối đến đình làng có hát bội. Người đông như nêm, chú ba chen mãi mới giành được một chỗ đứng gần nơi diễn tuồng. Cuộc vui thường kéo dài đến khuya và ta đã ngủ gật trên lưng chú ba.

Gió xuân phảng phất trên làng xóm, lòng ai ai cũng nhẹ nhàng thư thái, hân hoan một nỗi reo vui. Ta theo cha đi xông đất bà con bằng hũu trong làng. Những lời chúc tụng vang vang, tiếng cười đùa rộn rã.

13 – Những ngày Tết trôi qua thật vội vã, thấm thoát mà đã mừng bốn rồi. Không khí Tết nhạt dần. Bánh mứt đầy vơi. Trong làng ngày mừng bầy hạ nêu, chú ba đốt một phong pháo tiễn xuân. Người dân làng trở về với cuộc đời bình dị hiền hòa bên lũy tre xanh. Ta đứng trông theo, bao luyến tiếc thật đầy ắp trong lòng, vè ngăn ngơ in hằn trên khuôn má thật thà của cậu bé học trò trường làng ngày xưa.

Mười mấy năm trôi qua, hương yêu cũ ngút ngàn, chừ nhớ lại ta thấy tiếc những ngày xưa còn bé, những ngày niên thiếu ngát hương ấu thời như một chỗ nghỉ chân chim đậu. Bây giờ là mùa xuân hồng trên quê hương yêu dấu, bước chân chim gõ xuống cuộc đời, thật nhiều băng khuâng, đôi chim sẻ hồn nhiên ríu rít đón chào mùa xuân mới trên ngọn cau đầu làng. Ôi làng quê thanh bình mộc mạc, lũy tre bờ giậu và những ngày Tết quê nhà yên vui xa xưa. Nắng tháng giêng đông đầy trong đáy mắt nhớ thương...

TRANG VY

(Trần Thượng Thái)

Bút Nhóm Hoa Nắng

Hết